

Т. Рисей Щораз частіше по телебаченню чи у пресі нам доводиться зустрічати гасло, що «молодь – це наше майбутнє», а навіть і більше – «надія нації». Особливою характерною рисою молодих людей, незалежно від національної приналежності та раси, є потреба спілкування із такими ж, як вони. Так було колись, нічого не змінилось і тепер. Це прагнення є закладене Богом у природу людини, тому нормою є те, що молодь має тенденцію гуртуватись у «компанії». Саме тут на 60 % формується виховання людини. Звичайно, що кожне подібне товариство буде мати свого лідера, якого називатиме «душею цієї компанії». Від нього в основному залежатиме загальна поведінка інших друзів, їхній стиль вбрання, уподобання, хобі, спосіб відпочинку, погляди на життя, шкала цінностей тощо. Часто батьки залишаються дуже невдоволені тим, які друзі оточують їхню дитину. Негативні емоції зростають ще більше, коли з часом стає надто помітно, що їхні нащадки – надія і гордість сімейства – поведуться цілком неадекватно, без жодного натяку на моральний поступ чи самовдосконалення із віком. Залишається визнати, що таку молодь «виховала вулиця».

Вулиці є скрізь, і саме вони у ХХ-XXI століттях стали загрозою для майбутнього наших молодих осіб. Повсюди зустрічаємо місця із сумнівною репутацією (бари, нічні клуби, ігрові центри і таке інше), які одночасно так приваблюють гучні компанії наших школярів та студентів. Однак, як це не парадоксально звучить, усі вулиці ведуть до одного – Церкви Христової, а вищеназвані заклади розтління – це розкидані ворогом перешкоди на цьому благословенному шляху.

Задаймося питанням, що таке Церква? Щоб знайти відповідь, достатньо лише раз потрапити до храму на Різдво чи Пасху. Ми побачимо велике зібрання віруючих людей, які з радістю приходять в гості на бенкет з нагоди дня народження чи воскресіння Спасителя Христа. Він є тим лідером і водночас найбільшим другом усіх без винятку людей, який зумів зібрати як бідних, так і багатих в одну велику спільноту. І найбільше вражає те, що Церква є зібранням не просто друзів, а набагато більше – тільки у храмі ми можемо почути з уст священика завжди тепле звертання: «Дорогі брати і сестри у Христі». Отож, на відміну від будь-якої вуличної «компанії», Церква, незалежно від того чи ти добрий, чи поганий, старий чи молодий, заможний чи не дуже, складає велику сім'ю. Якщо так, тоді що саме у Церкві є таке, що творить цих на перший погляд цілком різних людей єдиною родиною? Відповідь одна – Тіло і Кров Господа нашого Ісуса Христа. Так, саме Євхаристія є тією духовною поживою, яка пов'язує нас у любові між собою, а також, передусім, із Засновником цієї спільноти – Спасителем. Тепер, вертаючись до заголовку нашої теми, який звучить: «Що Церква може дати молоді?», вартує зазначити наступне.

1. Церква є соціальною структурою, яка своєю правильною духовною діяльністю може цілковито задовольнити природну потребу молодих людей збиратися в гурти задля спілкування з друзями. Із цією метою на парохіях створюються молодіжні організації, братства, хори, які перебувають у тісному контакті з духовними отцями, що завжди готові поділитись своїм духовним досвідом із молодими людьми. Вони провадять їх у майбутнє, гідне християнського звання.

2. Церква прищеплює молоді любов до Бога, який є онтологічною підставою життя людини. Знаємо усі давню приказку, що «без Бога, ні до порога!», адже кожна людина є наче прищеплена до животворного буття Творця. Він є запорукою світлого майбуття молодих осіб. Церква є школою молитви – спілкування людини з Творцем. Існує прислів'я – «Скажи мені, хто твій приятель, і я тобі скажу, хто ти!». Молода людина, постійно

перебуваючи на розмові з Господом, набуває рис, які є притаманні святым. За принципом дзеркального відображення, світло Боже пробиватиметься у світі через братів і сестер, які належать до Церкви. Тільки в Церкві молоді люди можуть стати щасливими у правдивому сенсі цього слова, адже Церква є уже насінням Царства Божого на землі.

3. Світ, у якому формується наша молодь, ще зі школи навчає, що кожен повинен відповідати лише сам за себе, доля іншого є байдужою, а твоє (і тільки твоє) блискуче майбутнє має займати всі твої думки і т. д. Тому й не дивно, що найбільш актуальним прислів'ям, яке характеризує сучасні взаємини між людьми, є «Моя хата з краю...» Звідси і впливає, що ти є потрібен друзям до тієї пори, поки маєш гроші, здобуваєш вищу освіту, користуєшся неабияким авторитетом і т. д. Перша ж невдача призводить до того, що прихильність колег кудись раптово зникає. У Церкві все навпаки. Саме тут молоді люди можуть позбутись крайнощів того індивідуалізму, який уже давно став нормою для загалу. Відчуття братерства і участь у Євхаристійній Трапезі з однієї Чаші просто затирає грані будь-яких соціальних нерівностей. Більше того, саме тут, у храмі формується свідомість відповідальності одне за одного. Влучні слова для розвитку цієї чуйності у молодих осіб знаходимо в апостола Павла, цитую: «І коли терпить один член, то всі члени з ним терплять; і коли один член пошанований, то всі члени з ним тішаються» (1Кор.12:26). Ось сутність церковних відносин, яка аж проситься, щоб перенестись у світ, де панує така байдужість і черствість до знедолених життям людей. І знову ж погляд надії звертається на повну наснаги і завзятости нашу молодь.

4. Із кожним днем наша молодь у світі стикається з переконанням, що сила керує усім. Зайдіть у будь-який магазин для дітей і ви переконаєтесь, що вищесказані слова є правдою. Уже від перших свідомих років життя хлопчикам у руки дають макети зброї. Ось те, чим вони у майбутньому повинні оперувати. Щодня ЗМІ повідомляють про все нові і нові збройні акції, які спалахують у різних куточках землі. Художні фільми аж кишать надміром сюжетів насилля. «Око за око», помста, нетерпимість – це те, що для сучасної молоді є ідеалом мужності. І тут пригадуються величні слова Христа, який промовляє щодня і до наших молодих сердець: «Сховай свого меча в його місце, бо всі, хто візьме меча, від меча і загинуть» (Мт.26:52). І ці слова Він промовляє до своїх дітей у Церкві. Саме тут, у цій боголюдській спільноті, юні душі сповнюються духом миру. Наприкінці кожної Літургії звучить вислів: «У мирі вийдім». І цей заклик є наче завданням Лідера для тих, хто формується біля Нього: «Несіть у світ мир – той мир, який ви побачили у храмі, у тихому співслужінні ереїв, у єдиному співі хористів, у спокійному середовищі багатьох людей, що є братами і сестрами одне для одного».

5. Ще однією проблемою сьогодення, яка просто перестала хвилювати педагогічні кола навчальних закладів, є недостатня здатність до слухання інших. Всюди, де б ми не були, від світанку і аж до вечора відбувається наш монолог, який ведеться безперервно. Навіть тоді, коли говорить хтось інший, ми або готуємо йому відповідь, або коментуємо те, що чуємо з його уст. Врешті ми просто його не слухаємо і тим самим не помічаємо глибини особи, яка криється у словах співрозмовника. Ми робимось глухі і просто нездатні почути того, що аж рветься з душі людини, яка до нас прийшла. Умінню слухати нашу молодь може навчити часте відвідування богослужб. Святий Дух найперше відкриє молодим людям, що існує ця проблема і їм важко бути уважними на молитвах. Однак з часом ці люди відкриють для себе і те, що буде називатись слуханням речей божественних. Натомість вихід у світ такої молоді був би просто революційним проривом у мистецтві спілкування з іншими, а особливо з тими, хто найбільше потребує уваги

справжніх синів і дочок Божих.

6. Статистика показує, що молоді люди ХХ-ХХІ століть перестали вірити у любов. Вона, згідно з опитаними особами, є видумкою поетів, романтиків і просто мрійників, які перебувають у далекій від реальності дійсності. Тому укладення подружніх угод не обов'язково за основу мають мати якусь неземне почуття – вистачає звичайної симпатії і, звичайно, матеріальної забезпеченості. Такі подружжя, як правило, є недовготривалі. Натомість Церква показує, що світ намагається обдурити молодих людей. Любов існує, Бог є любов і її дарує тим, хто вірить, що вона здатна змінити світ. У світлі Божого розуміння церковна молода особа здатна віднайти свою половинку у світі, яка справді доповнить її життєвий шлях. Апостол Павло для того, щоб окреслити, що таке любов, пише величавий гімн у посланні до Коринтян: «Любов довготерпить, любов милосердствує, не заздрить, любов не величається, не надимається, не поводитьсья нечемно, не шукає тільки свого, не рветься до гніву, не думає лихого, не радіє з неправди, але тішиться правдою, усе зносить, вірить у все, сподівається всього, усе терпить! Ніколи любов не перестає!». І це переконання молоді люди можуть отримати лише у Церкві.

7. У храмі наша молодь також вчиться бачити справжню сутність краси. Із телебачення, часописів та рекламних щитів світ пропонує свої еталони гарних людей. Дивлячись на них, дівчата і хлопці намагаються наслідувати їх, щоб стати хоч трішки схожими на цих моделей. І якщо це не вдається, наступає криза, депресія, невдоволеність собою. Церква переконує, що кожна людина без винятку є красивою, адже носить у собі образ Божий. Краса не є поняттям зовнішньої привабливості – це тільки оболонка. На протигагу плакатам із зображенням людей, які часто є далекі від Бога і тому духовно виглядають потворно, Церква звертає погляд молодих осіб на ікону. Саме вона залишає переконання, що таке істинна краса, – краса, яка несе мир і добро у світ. Людина, котра перебуває на молитві перед іконою, сама набирає рис іконічності – стає красивою. Про таких людей, зазвичай, говорять: «Не знаю, що у ній таке є, але ця людина є гарною!».

8. І на кінець необхідно визнати, що Церква, і тільки вона може дати молодим людям розкриття себе як особи унікальної. Сьогодні молода людина потрапляє у безвихідь щодо вибору своєї професії. Поняття Божого покликання до певного служіння стає справою минулих епох. Час підказує сам, ким тобі бути. Маємо цілий ряд престижних закладів і професій, які щороку поповнюються багатьма молодими особами, незалежно від здатності там учитись чи у майбутньому працювати на призначеному місці. Апостол Павло говорить: «Є різниця між дарами милості», проте «Дух же той Самий» (1Кор.12:4). Отож, кожна людина свої особливі дари-таланти відкриває у Церкві через Духа Святого. І якщо світ щодня впевнено переконує молодих людей бути такими, як усі, слідувати за модою і т.д., то у спільноті Христовій формуються особи, котрі готові виступити проти закоренілих норм гріховності. Ці люди справді будуть готові стати «білими воронами» серед сірої маси зла і темряви, коли свідчення Христа вимагатиме впевнених дій синів світла.

Із всього вищесказаного можемо зробити висновок, що роль Церкви на органічний духовний та інтелектуальний розвиток нашої молоді без перебільшень є надзвичайно великою. Тому нам, як свідомим християнам, потрібно плекати у собі готовність допомогти дозріти іншим молодим особам у Церкві і пам'ятати, що Ісус Христос, котрий заснував свою спільноту, залишається в ній до кінця віків і оживляє всі наші добрі починання.

Рисей Т. Що Церква може дати молоді? // Слово № 4 (29), вересень-жовтень 2006, с. 6-7